

DATO
4. august 2025

Demografinotat på Ældre- og Sundhedsområdet (Budget 2026-2029)

Notatet beskriver den demografiske udvikling på Ældre- og Sundhedsområdet, herunder de økonomiske konsekvenser for Kalundborg Kommune til budget 2026-2029.

1. Konklusion

På baggrund af den demografiske udvikling på området forventes der et merforbrug på 21,4 mio. kr. i 2026, som følge af forventet merforbrug vedrørende hjemmepleje samt mellemkommunal refusion.

Derfor forventes det, at Sundhed og Myndighed vil få behov for at benytte den afsatte demografipulje fuldt ud i 2026.

2. Beskrivelse af området og budgetforudsætninger 2026-2029

Prognoserne for den demografiske udvikling i Kalundborg Kommune viser betydelige stigninger i befolkningstallet for alle aldersgrupper over 65 år – størst stigning for de 80+-årige. På Ældre- og Sundhedsudvalgets område har udgifterne tilsvarende været stigende de seneste år, og udviklingen forventes at fortsætte.

Effekten af indsatser i forhold til "Sund aldring" forventes på længere sigt at udskyde tidspunktet for behov for hjælp eller omfanget af hjælp, men nationale data fra Sundhedsstyrelsens rapporter om "Sygdomsbyrden i Danmark 2022" og lokale data fra "Sundhedsprofilen" viser fortsatte udfordringer med følgerne af især rygning og fysisk inaktivitet samt social ulighed i forhold til risikofaktorer og sygdomme.

Ældreloven trådte i kraft 1. juli 2025, og borgerne visiteres successivt til helhedspleje i forløb efter ældreloven, så borgere over pensionsalderen, der visiteres til hjælp for første gang samt borgere, der ændrer funktionsevne og har behov for væsentligt mere eller mindre hjælp end tidligere, visiteres til helhedspleje efter ældreloven i stedet for hjælp efter serviceloven.

Der foregår en tæt økonomistyring på baggrund af ændring af bevilling af hjælp til borgerne i forløb til afløsning af bevilling efter indsatser. Som konsekvens heraf er afregningsmodellen omlagt og forventes genberegnet/justeret løbende i takt med, at data for helhedsplejen foreligger.

Kontakt

Sagsansvarlig:
Økonomistaben
Økonomi

Kalundborg Kommune
Holbækvej 141 B
4400 Kalundborg

A Pleje og omsorg

Hovedgrupperne i budgettet til "Pleje og omsorg" er:

Udgifter til hjemmepleje:

- den kommunale hjemmepleje,
- private leverandører af hjemmepleje,
- personer, der er ansat efter § 94 i serviceloven eller § 20 i ældreloven til at yde hjemmepleje til borgere, der selv ønsker at udpege den person, der skal foretage den visiterede hjælp.

Udgifterne til mellemkommunal refusion:

- Køb og salg af hjemmepleje og plejehjemspladser til borgere, der er visiteret til hjælp og derefter ønsker at flytte til eller fra Kalundborg Kommune.

Den demografiske udvikling medfører et øget pres på området og har medført merforbrug de seneste år. Danmarks Statistiks prognoser for stigende befolkningstal støttes af data fra VIVE, Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, der peger på flere faktorer for øgede udgifter for kommunerne; bl.a. at antallet af ældre singler er stigende, samt at borgerne, der har behov for pleje, bor geografisk mere spredt i kommunen end tidligere.

Danmarks Statistiks befolkningsprognose estimerer, at antallet af ældre borgere i Kalundborg Kommune på 80 år og derover stiger med gennemsnitligt 5,5 % hvert af de kommende år.

Merforbrug 2024 og estimeret merforbrug 2025

I 2024 var merforbruget på området Pleje og Omsorg på ca. 33,6 mio. kr. (heraf 7,2 mio. kr. overført fra 2023). I 2025 estimeres et merforbrug på ca. 16,0 mio. kr. (i 2025-priser).

Der er på Økonomiudvalgets område afsat en Demografipulje som sikkerhed for det politisk fastsatte serviceniveau på hjemmeplejeområdet. I 2024 var puljen på 10 mio. kr. Puljen er fra og med 2025 forhøjet til 15 mio. kr. årligt.

Merforbruget i 2024 blev nulstillet i forbindelse med godkendelse af regnskab 2024. I 2025 forventes Demografipuljen at kunne dække hovedparten af det estimerede merforbrug.

Budget og estimeret forbrug i perioden 2026-2028 – i 2026-tal

Estimatet baseres på generel PL-fremskrivning fra 2025 til 2026, forventet stigning i antal borgere 65+ på baggrund af befolkningsprognose fra Danmarks Statistik. På området for mellemkommunal refusion er yderligere indregnet en stigning på baggrund af udviklingen de foregående år:

Beløb i 1.000 kr. Estimat i 2026-tal	2026	2027	2028	2029
Budget*	215.562.800	216.910.900	216.910.900	216.910.900
Estimeret forbrug	236.996.747	240.102.277	243.421.921	246.556.110
Merforbrug	-21.430.947	-23.191.377	-26.511.021	-29.645.210
Demografipulje	15.000.000	15.000.000	15.000.000	15.000.000
Merforbrug efter tilførsel af Demografipulje	-6.430.947	-8.191.377	-11.511.021	-14.645.210

	2026	2027	2028	2029
Budgetønske 2026-frem	-6.430.947	-6.430.947	-6.430.947	-6.430.947
Estimeret behov for budgettilførsel i overslagsår		-1.760.430	-5.080.074	-8.214.263

Der søges om budgettilførsel på 6,5 mio. kr. i 2026 og overslagsår.

Estimeret behov for budgettilførsel i 2026-2029 indarbejdes ikke, da finansiering først kommer i forbindelse med økonomiaftalerne for de pågældende år.

Helhedspleje/hjemmepleje

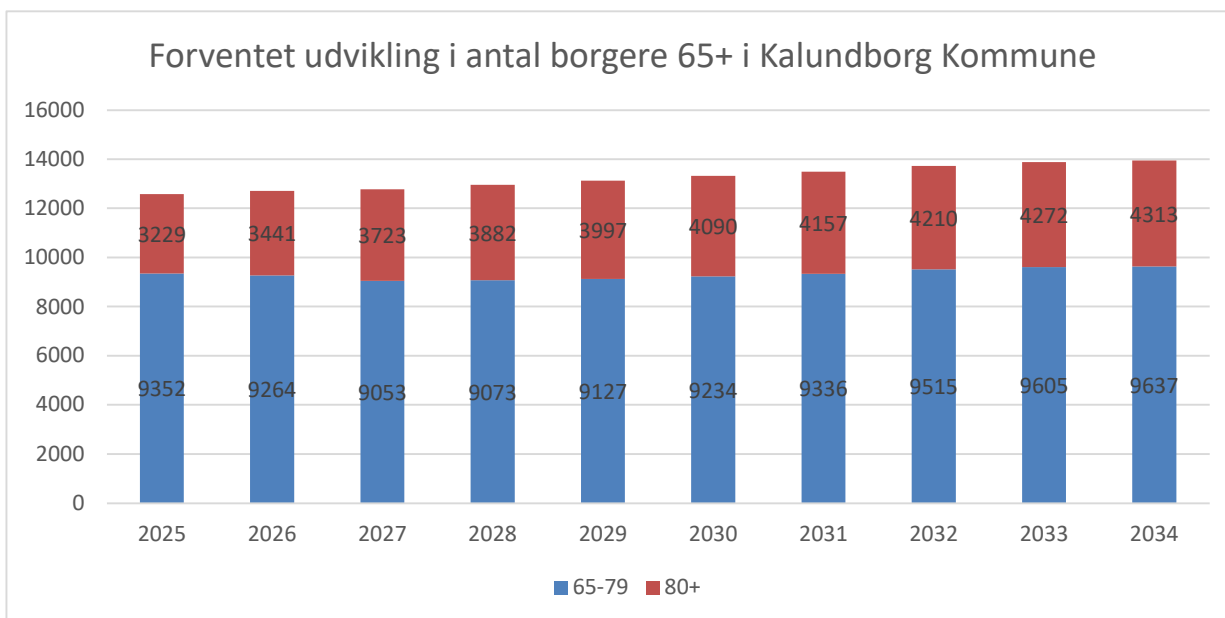
Helhedspleje/hjemmepleje leveres primært af den kommunale hjemmepleje eller de private leverandører af helhedspleje/hjemmepleje efter individuel visitation.

Antallet af borgere, der har behov for pleje og hjælp er stigende. I Kalundborg Kommune er antallet af borgere 65+ steget med ca. 1 % årligt de seneste år og samtidig er andelen af borgere med behov for helhedspleje/hjemmepleje også stigende.

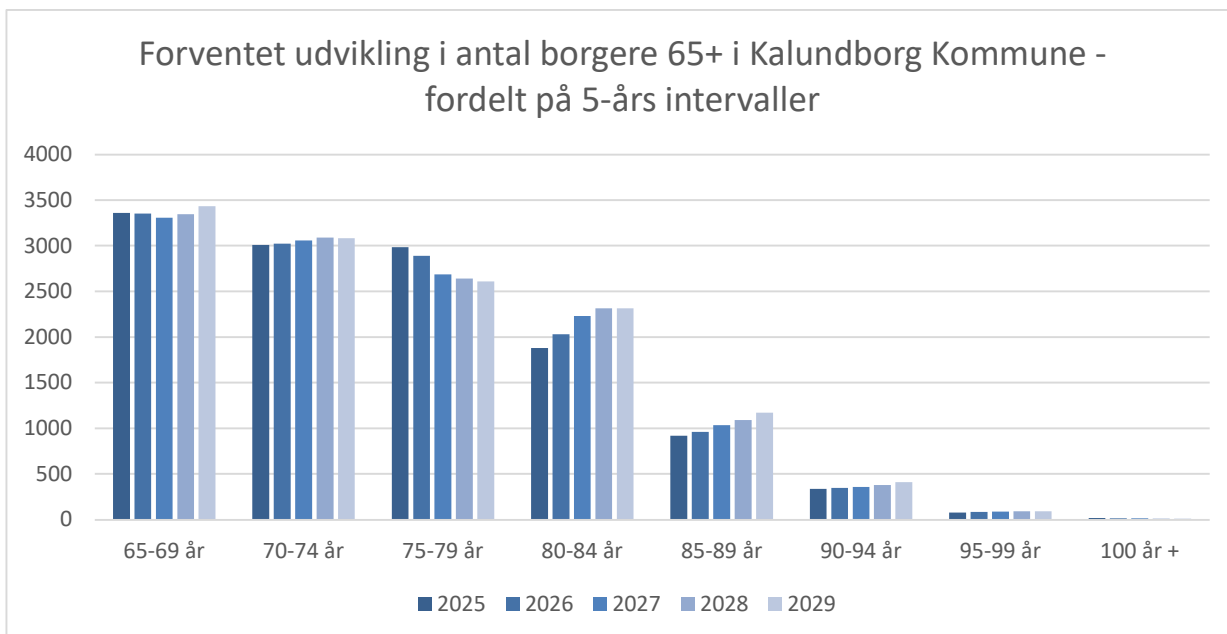
Det seneste estimat fra Danmarks Statistik af udviklingen i antallet af borgere 65+ fra 2025-2026 er steget med 0,1 procentpoint fra 100,9 % til 101,0 %.

Fra 2028-frem estimerer Danmarks Statistik en stigning på ca. 1,3 % årligt for denne gruppe.

Den estimerede udvikling i antal borgere viser især en stigning for gruppen af borgere +80 år; den del af gruppen, der er udgiftsdrivende i forhold til behov for hjælp.

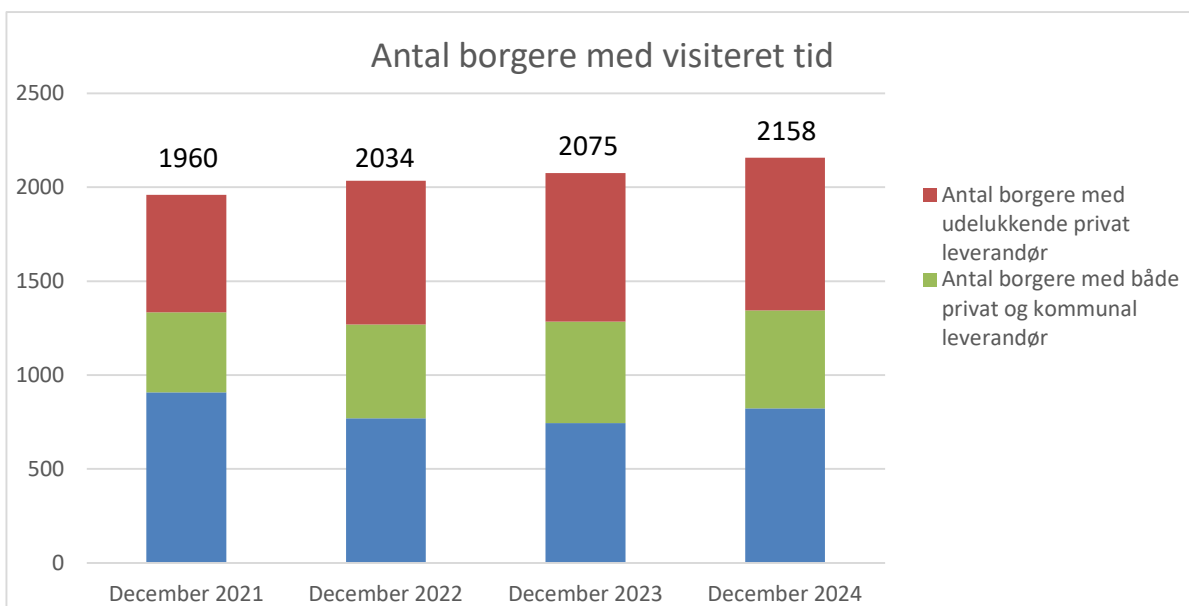

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningsfremskrivning 2025-frem

Kilde: Danmarks Statistik, Befolkningsfremskrivning 2025-frem

Udviklingen i udgiften til helhedspleje/hjemmepleje afspejles i udviklingen i antal (unikke) borgere med visiteret indsats til personlig og/eller praktisk hjælp, der fremgår af tabellen nedenfor:

Kilde: Omsorgssystemet Nexus

§ 94, serviceloven og § 20, ældreloven: Hjemmepleje til borgere, der selv udpeger den person, der udfører hjælpen

Hovedparten af borgerne, der er visiteret til hjemmepleje, får hjælp af kommunens hjemmepleje eller af de private leverandører, som kommunen har aftale med.

En person, der er berettiget til hjemmepleje, kan vælge selv at udpege en person til at udføre opgaverne. Den udpegede person skal godkendes af kommunen, som herefter skal indgå kontrakt med den pågældende om omfang og indhold af opgaverne. Borgere over pensionsalderen visiteres fremover til hjælp efter ældreloven, på vilkår der ligner hjælpen efter serviceloven.

Udgiften på området er stigende, som det fremgår af tabellen nedenfor, og der ses en stigning i gruppen af borgere, der tidligere har fået hjælp efter § 95 og 96 på Voksenspecialområdet, der nu visiteres til hjælp efter § 94.

Kr. (Årets priser)	2021	2022	2023	2024	Estimat 2025
§ 94 Personlig hjælper	2.036.524	3.062.097	2.958.713	4.834.647	5.600.000
Antal ansatte hjælpere	20	22	23	28	30

Kilde: Økonomisystemet OPUS

Det vurderes, at der vil være en fortsat stigning i omfanget af hjemmepleje til borgere efter § 94/§20 samt flere borgere med særlige behov.

Mellemkommunal refusion: Hjemmepleje og plejehjemspladser

Mellemkommunal refusion omfatter udgifter og indtægter vedr. borgere, der er flyttet til eller fra kommunen; efter de oprindeligt er visiteret til hjemmepleje eller plejebolig.

Udgifterne er stigende; især udgiften til plejebolig for borgere, der ønsker at flytte til andre kommuner (tæt på pårørende, hjemstavn eller tilsvarende) stiger væsentligt fra år til år, hvorimod indtægten vedr. "refusionsborgere" samlet set er næsten stabil.

Køb og salg af hjemmepleje – mellemkommunal refusion

Udgifter og indtægter vedr. borgere, der er flyttet til eller fra kommunen efter de oprindeligt er visiteret til hjemmepleje.

Ekskl. sygepleje, der ikke er mellemkommunal refusion på.

Kr. I årets priser	2021	2022	2023	2024	Estimat 2025
Køb af hjemmehjælp	6.469.673	5.209.885	6.998.504	7.648.912	7.500.000
Salg af hjemmehjælp	-1.187.576	-2.026.681	-1.750.931	-1.620.668	-1.700.000
Udgift, i alt	5.282.097	3.183.204	5.247.573	6.028.244	5.800.000

Kilde: Økonomisystemet OPUS

Køb og salg af plejehjemspladser - mellemkommunal refusion

Udgifter og indtægter vedr. borgere, der er flyttet til eller fra kommunen

Kr. I årets priser	2021	2022	2023	2024	Estimat 2025
Køb af pladser	29.765.186	33.322.608	36.352.371	42.238.311	47.800.000
Salg af pladser	-7.690.569	-7.701.342	-7.887.044	-8.594.211	-8.800.000
Udgift, i alt	22.074.617	25.621.266	28.465.327	33.644.100	39.000.000

Kilde: Økonomisystemet OPUS

Køb af pladser på plejehjem i andre kommuner

	2023	2024
Antal beboere på kommunale plejecentre	62	62
Antal beboere på private plejecentre	12	20
Antal personer i alt	74	82
Svarende til "helårspersoner"	58,4	64,5

Salg af pladser på kommunens plejehjem

	2023	2024
Antal beboere på kommunens plejehjem	19	23
Svarende til "helårspersoner"	16,0	16,9

3. Risikovurdering i forhold til budgetoverholdelse

Udviklingen på området følges tæt, med fokus på risikofaktorer som demografisk udvikling, ændring i lovgivning, ændringer i finansiering fra stat og regioner samt stigning i sundhedsomkostninger. Der er særlig opmærksomhed på baggrund af data fra omsorgssystemet på udviklingen i de særligt udgiftstunge indsatser. Der arbejdes fokuseret med et risikobillede, hvor sandsynlighed og konsekvenser af potentielle risikofaktorer vurderes med henblik på at håndtere og minimere risiciene. I 2026 er der øget fokus på konsekvenser af implementering af ældreloven.

Som eksempel på indsatser kan nævnes Mental Sundhed, deltagelse i Bevæg Dig for Livet, DigiRehab og DigiPrehab-træning samt implementering af velfærdsteknologier.

4. Underliggende data

Budgettet er et rammebudget, der er udarbejdet på baggrund af budgetoverslag og pris- og lønfremskrevet i henhold til KL's vejledning.